

Put-and-take

Solen hade precis nått upp till trädtopparna när jag kom ner till båtplatsen. Natten har varit kall och bryggan och båtarna är täckta av ett tunt lager frost. Tur att man har en bit av ett liggunderlag att sitta på, tänker jag då jag låter de två flugspöna och ryggsäcken glida ner i fören av min hyrda båt. Nr 89 blev det denna gång. Konstigt att det ska vara så svårt att minnas vilka båtar som är bäst. Det är liksom alltid något fel på just den man hyr. I denna saknades ankarklumpen, men eftersom det fanns två i en båt bredvid så löste sig det problemet.

Strax utanför bryggan vakar det plötsligt. Förmodligen en av de regnbågar som senast släpptes ut. Medan vakringarna sakta sprider sig låser jag upp hänglåset till båten, går ombord och skjuter ut. Bra åror denna gång. Tur.

Jag tar några årtag och låter båten sedan driva medan jag gör i ordning mina två spön. På sinktiplinan på det ena spöet får en "Djuret" sitta. Detta är den fluga jag för det mesta använder för under-ytan-fisket i sjön. Fungerar nästan alltid. Bara man ger sig tid att nöta lite så hugger det förr eller senare. Konstigt att så få hittat detta superba mönster?

På flytlinan på det andra spöet får det som vanligt bli en Klinkhamer, som ju kan vara nästan vad som helst som finns på ytan. Om regnbågarna, eller för den delen också öringarna i sjön, går ytligt och äter är det förmodligen det bästa man kan ha på tafsen. Också detta är ett mönster som jag tror inte riktigt nått ut till regnbågsfiskarna i våra put-and-take-vatten.

Man kan fråga sig vad det beror på att så få nya mönster används i de svenska insättningsvattnen, men en gissning skulle kunna vara att mycket av kulturen är arvegods från Storbritannien. De är ju nästa experter där, eftersom mycket av flugfisket där bedrivs i insättningsdammar, och vi kan läsa om det i deras fisketidningar. Det tidigare svenska streamerfisket är också en tänkbar förklaring. De flesta flugfiskare jag träffat har använt traditionella streamers och streamerteknik med långa malande drag i linan. Och de har förvisso fått fisk, åtminstone ibland, men jag kan också konstatera att jag med modernare flugor och ett aktivare fiske ofta fått mer fisk än "traditionalisterna". Detta gäller också mina fiskekamrater som liksom jag ägnat en del tid åt analyser kring fiske i regnbågsvatten.

Med spöna tacklade ror jag sakta vidare ut på sjön. Det är helt vindstilla ännu, men längst i öster kan man skönja en liten begynnande krusning på vattenytan. Solen som ännu inte kommit upp helt, har inte heller börjat värma, men den molnfria himlen lovar vackert väder och värme längre fram på dagen. Bara det står sig. Så här på våren är det ändå rätt osäkert med vädret. Glädjande är att det gamla strävsamma lomparet är tillbaka. De guppar förnöjt som vanligt mitt i sjön som två vettar och trots att man ror ganska nära dem tar de mycket lite notis om oss fiskare. De är väl så vana antar jag.

Här måste man fiska från drivande eller ankrad båt, så spöna får ligga orörda, trots att det skulle vara spännande att lägga ut en fluga under förflyttningen. Jag tänker mig att börja vid ön, och det lilla sundet där bredvid. En rätt säker plats, även om jag tycker att det finns andra som är bättre i sjön. Man klockan är lite och dagen är lång, så...

Jag lägger i betongklumpen som får göra tjänst som ankare och tar fram det sinktipförsedda spöt. Ett Sage som jag fick när jag fyllde jämt för ett par år sedan. Det är ett verkligt kanonspö, som passar min handled perfekt. Väger nästan ingenting och kastar nästan av sig självt. Det behövs ingen kraft vilket gör att jan kan fiska med det hela dagen utan att tröttna. För övrigt behöver man ju inte kasta så långt när man sitter mitt på sjön i en båt.

Första kastet fiskas av, men ingenting känns. Så inte heller vid de följande säkert tio kasten, som läggs runt båten.

Mitt aktiva fiske består i att jag låter linan och därmed flugan sjunka under varierande tidsintervall. Jag börjar djupt och arbetar mig uppåt genom vattnet. Sinktipen tar ner flugan kanske två meter som mest, och då sjön inte är så djup brukar det räcka rätt bra. Med en riktigt tung fluga kan man komma ner något mer, men i och med att man börjar dra in stiger fisken i alla fall upp till ett par meter.

För övrigt fiskar jag flugan ungefär som om jag spinnfiskade. Flyttar spötoppen i sidled, gör pauser av olika längd, och låter flugan förflytta sig olika fort. Jag använder genomgående korta och rätt snabba drag på cirka en decimeter och varierar antalet. Så också nu. Ryck, ryck, ryck, ryck, paus. Ryck, ryck, paus. Två långa drag, paus, fyra ryck och en paus, och så vidare. Genom detta rör sig flugan ryckvis och uppåt och neråt i vattnet. Det verkar som om det är ett sätt som tilltalar fisken. Dessutom är djuret med sin maraboustjärt betjänt av det. Vid stoppen fluffar den upp sig och vid rycken blir den tunn och slingrig. Som en igel kanske. Vem vet vad fisken ser i våra konstgjorda flugor?

Jag tänker att det nog är läge att byta spö, eller flytta till en ny plats, eller byta fluga, men gör inget av det. Jag gör ett kast till, det sista säger jag mig. När jag väntar medan flugan sjunker ser jag mig som vanligt omkring och kan konstatera att det inte syns ett vak på sjön. Lika märkligt som vanligt. Ibland är alla fiskar som bortblåsta och nästa ögonblick vakar det överallt. För det finns gott om fisk i sjön. Det gör det alltid, men de vill inte alltid ta. Då...

Ett snabbt ryck i linan, sedan en rusning. Man riktigt känner hur fisken attackerat flugan och vänt för att gå undan med bytet. Nu blir det emellertid tvärt om. Mitt lätta mothugg stannar upp fisken, som alltså inte är så där jättestor. Tror jag. Den håller sig emellertid på djupet och vill inte komma upp mot ytan utan tjuvar och knycker och gör korta rusningar. Det går ett par minuter innan jag ser den och kan då konstatera att den nog ligger på kilot. Efter ytterligare ett par rusningar med åtföljande uppumpningar kommer den så sakteliga närmare båten. Akta ankarlinan! Det har hänt någon gång att en smart regnbåge gått runt linan med åtföljd att tafsen gått. Men denna lägger sig fogligt på sida och låter sig håvas.

Nu kommer den obligatoriska funderingen. Ska jag spara den, eller? Man får bara ta tre fiskar och dagen har bara börjat. Den är ju inte så stor. Jag får nog fler...

Med peangen lossar jag flugan medan fisken fortfarande ligger i håven bredvid båten. Vänder så håven och fisken simmar sakta ut ur maskorna, svänger till med stjärtfenan och dyker mot botten och säkerheten. Håven får den obligatoriska sköljningen och urskakningen vartefter den åter förpassas till sitt hölster i bältet. Ja, jag använder en Handy-Pak-håv, en hopfällbar variant man fäster vid bältet och som jag köpte för många år sedan för första gången. Detta är min andra och sköter man bara håvgarnet så fungerar den många år än. Helt suverän för de fiskar jag fångar. Öring, regnbåge, harr, vanlig fjällröding och ishavsröding får plats. Ja en

och annan större regnbåge är svår att få i, men det har ordnat sig hittills. Någon gång har jag också tagit havsöring i den, men när de kommer upp mot tre kilo och däröver blir det trångt i håven. Det är klart. Helt klart är i alla fall att håven är fenomenal när man är i fjällen och fiskar. Det finns inget värre än att fastna i videt med håven, och det slipper man med Handy-Pak:en.

Jag gör ytterligare några kast utan resultat och känner att det nog är läge att flytta i alla fall. Jag tar därför upp ”ankaret” och ror mot västra delen av sjön. Vinden har nu ökat lite, men är inte så farlig. Den ger god hjälp på vägen i alla fall. Också här finns en ö men på baksidan är det mer som ett smalt sund med fiskbart vatten. Mycket vattenväxter finns både på ytan och botten. Så här på våren får man dock inte så svåra bottennapp för sjögräset är halvvisset och lossnar lätt. Dessutom finns som en kanal med rent och lite djupare vatten mitt i sundet. Där lägger jag mig. På ena sidan båten har jag öppet vatten mot en liten vik och på andra sidan finns ”kanalen” där jag börjar fiska. I skogen bakom ryggen tjarar en gransångare sin entoniga sång, men på något sätt passar den in i bakgrunden. Det skulle kännas konstigt om den inte var där när man är vid sjön så här på våren.

Redan på tredje kastet har jag ett påslag, men hugget är försiktigt och fisken fastnar inte. Den har väl nupit i stjärten förstås hinner jag tänka innan det kommer ett tungt hugg. Först tror jag det är bottennapp, men så känner jag den första knycken och fisken börjar flytta sig. In under båten, så jag får lite besvär med att klara linan. För säkerhets skull tar jag upp ”ankaret”. Fisken går stadigt ut mot den lilla viken där den stannar till. När jag försöker ta in den flyttar den sig åter några meter. Båten följer snällt med.

Det måste vara en av sjöns stora. Jag vet att det finns både öringar och regnbågar på flera kilo i sjön, men det är inte ofta man har dem på. Och det är ändå mer sällan man hör att någon fått upp en av dem.

Den hårda press jag håller på fisken gör att den långsamt kommer närmare båten, men när jag just tror att jag ska se den, så går den åter ner mot botten. Det finns förmodligen någon grop eller något som den går ner till för den gör ingen ansats att flytta sig bort från viken. Jag drar in den och den går ut igen. Så håller det på under säkert tio minuter, en kvart. Under den tiden har den knyckt ett par gånger men inte gjort någon rusning. Nu kommer den emellertid upp mot ytan och i en kaskad av brunt humusvatten slår den och är åter nere på botten.

Spänsten i spöet har nu börjat ta både på mig och fisken. Vänsterarmen börjar stumna till, så jag måste byta grepp och fisken har allt svårare att hålla sig nere på djupet. Den första kvarten har gott och väl försvunnit och vi börjar snabbt närma oss en halvtimme tillsammans då öringen, för det är en öring ser jag nu, kommer upp till ytan, simmar ett par meter mot mig, ger mig ett ögonkast och lossnar. Helt odramatiskt släpper kroken sitt grepp i fisken, spöt fjädrar tillbaka och flugan landar helt nära båten med ett litet plopp.

Förbluffad och lite trött sätter jag mig ner. Jag är bergsäker på att han bara spanade in mig, skrattade lite och öppnade munnen för att flugan skulle släppa och sedan lätt simmade bort till sina domäner i sjön. Nåja, man får ändå inte ta upp öringarna man får, så... Men lite surt är det ändå. Den var stor. Kanske över tre kilo. Stor i alla fall. Och när jag kommer hem har den säkert blivit fyra kilo. Jag hann inte ens ta fram håven.

Kaffedags har det också blivit. Sjön suger. En av uddarna ut mot den lilla viken i väster har en bra sten att sitta på och ett träd att luta sig mot, så det får bli där. Det tar bara några minuter så

ligger båten stadigt på land i vasskanten och kaffet värmer gott i magen. Solen har hunnit upp och börjar värma, så jackan åker av och hatten skjuts upp i pannan. Lite svettig blev jag minsann. Kul!

Nu ser jag att vaken ökat under min kamp med öringen. Man kan inte säga att det vimlar av vak, men nog är det ett par vak i minuten man ser. Oj, där var ett precis utanför udden. Såg lite mindre ut, men finns det en kan det finnas flera. Udden är för övrigt ett annat säkert fiskeställe. Jag gissar att regnbågen går runt i den lilla viken och alltså passerar udden vid varje varv. Jag läste någonstans att regnbågen brukar gå olika slingor i sjöarna. Det var Bengt Öste som skrev det vill jag minnas. Han hade säkert rätt. Jag har under åren sett många tecken på att fisken rör sig i bestämda banor. Därför brukar jag fiska där jag tidigare fått fisk, och det brukar fungera rätt bra. Det kräver att man sätter sig ner och spanar efter tecken på fisk. Vak, rörelser i vattnet och så vidare. Sedan får man försöka se hur ofta det syns något just där. Ofta är det återkommande. Sedan gäller det bara att lägga sig där och kasta. Förr eller senare passerar en fisk och man kan med lite tur få den att hugga.

Nu när vaken ökat blir det torrflugefiske, bestämmer jag. Jackan åker ner i ryggsäcken tillsammans med termoserna och så bär det åter ut på sjön. Det har dykt upp ett par båtar till ser jag. De ligger där jag började vid den lilla ön utanför båtplatsen. Själv stannar jag en bit utanför udden och kastar ut mot mitten på viken med min torrfluga. Den sitter i en noll-arton-tafs i änden på flytlinan på mitt andra favoritspö. Ett Loop Green Line klass 4-5 på nästan tio fot. Liksom Sagespöet är det en dröm att kasta med det. Lätt, smidigt och snabbt. Snabbare än Sage och lite tyngre, men som det kastar...

Ungefär femton meter från båten ligger min Klinkhamer som den ska i ytan, med bara vingen ovanför vattenytan. De enda andra insekterna som syns är små myggliknande saker. De är mörkgrå, och min "klinkis" är beige med vit vinge. Dessutom säkert fem gånger så stor. Ingen större likhet alltså, men vad gör det när flugan flyter rätt. Plötsligt blir det en virvel där flugan ligger, eller låg, och när jag lyfter spöet blir det fart. Detta är definitivt en regnbåge. Den är mest i luften och far fram dansande på stjärten. Precis som en frisk regnbåge ska vara. Detta är en vilde. Yihaa, skriker jag tyst för mig själv och börjar försöka tygla monstret i andra änden av tafsen. Den orkar inte så länge. För det är stjärten för dålig, men det tar ändå några minuter innan den ligger i håven. Drygt ett och ett halvt kilo, vilket nära nog är standardstorleken här. Den blir fin som rökt med ett glas vitt vin till i midsommar.

Nu har fisken kommit igång och jag får snabbt tre fiskar till. Alla får friheten, eftersom jag tycker de är för små. Den minsta på cirka sju hekto och den största lite över ett kilo. Sedan blir det dött igen. Så här är det alltid. Fisken verkar hugga i perioder, och jag har aldrig lyckats lista ut när de infaller. Bara att de gör det. Flera hugg under någon timme och sedan helt dött i någon timme. Ibland under flera timmar verkar det som. Så är det nu. Fem fiskeplatser och tre timmar senare har jag fortfarande bara den fina fisken från morgonen. Å andra sidan har jag inte sett någon annan som fått något heller. En av de andra fiskarna passerar på väg mot baksidan av ön, där jag fick, eller tappade, öringen och vi samtalar lite vid passagen. Han har fått en på en grå muddler, men inte känt något mer berättar han. Jag tipsar om kanalen bakom ön och han glider vidare. Själv tar jag mig in i en av de andra vikarna, där det också finns som en kanal mellan näckrosorna.

Inga vak till en början, men så ser jag hur några näckrosor skakar till, liksom rörda av en osynlig hand. Där lägger jag flugan, med stor risk att fastna. Den lilla vinden driver flugan mot ett av näckrosbladen och jag ska just dra undan den, då den försvinner. Bara sugt bort.

Jag såg inget vak, kände inget ryck, men flugan sjönk. När jag lyfter spöet sitter en regnbåge redan fast. Denna är lugnare, men envisas med att ta sig in bland näckrosorna, så jag får ta den ganska hårt för att få ut den på fritt vatten. Sedan är det enkelt och håven får åter blötas. Också denna regnbåge får stanna i båten och jag ser till min förvåning att den har antydning till underkäskrok.

Under lunchrasten på den gamla vanliga udden, med grillad korv och en lättöl kommer så min tidigare bekantskap och gör mig sällskap. Prat om fisken i sjön, vak och tappade fiskar går så småningom över i flugor och fisketaktik. Så är det liksom alltid. Det är lätt att hitta samtalsämnen när man möts vid en regnbågssjö, oavsett varifrån man kommer. Denne man har läst om Djuret någon gång, men aldrig skaffat någon och därför inte heller provat den. Nu får han ett par av mig för eftermiddagens fiske. Han får förstås också ett par "klinkisar" ifall det blir mer fiske på ytan.

Sjön har nu åter blivit så där förunderligt fridfull. Gransångaren fortsätter med sitt tjat i buskarna och båtarna har blivit fler på sjön. Men allt andas liksom siesta. Så medan min nyvunne fiskekamrat gör sig i ordning för en ny tripp på sjön, lutar jag mig mot tallstammen och bara njuter av värmen från solen.

Min vilopaus avbryts bryskt av att jag blir biten av en myra på handen och kisande i motljuset spanar jag ut över sjön där nu två båtar ligger i den lilla viken. I den ena håvar just fiskaren en regnbåge och från den andra kastar två fiskare kast på kast mot vakande regnbågar. Plötsligt vakar det överallt i viken.

På två röda är jag i båten och stöter ut från land. Tre meter ut, kastar jag ut klinkhamern och den har bara landat vid vasskanten så hugger det. Nu är de på gång, tänker jag. Men det är en liten regnbåge som snabbt tas in och släpps ut.

Jag ror vidare ut till bortre änden av viken, och lägger i ankarklumpen. Vinden svänger upp båten och jag kastar rakt ut i viken där flera fiskar vakar samtidigt. En kläckning måste vara på gång, men hur jag än kikar kan jag inte upptäcka något i krusningarna och blänken på vattnet. Men klinkhamern fungerar. Ytterligare tre kilosregnbågar får gå tillbaks innan vaken dör ut och sjön åter ligger som vore den fisktom.

Jag ror bort till min lunchkamrat som jag tidigare såg då han håvade en fisk. Det visar sig att han fått tre fiskar och också missat ett par mothugg. Han har dock bara sparat en på ungefär ett och ett halvt kilo. Nu tar han fram en sin termos och tänder en cigarett. Jag tar också fram fiket och där sitter vi mitt på sjön och fikar och pratar, medan vi väntar på vak.

Jag tänker att jag ska försöka få en hyfsad fisk till innan jag ger mig för dagen, men vaken vill inte komma igång, så jag går över till min sinktip igen och därmed djuret. Första kastet känns lite avigt efter spöbytet, men rätt snart har jag åter kommit igång. Inte ett vak. Kast på kast.

Så, plötsligt, kommer den där karaktäristiska knycken då en fisk inte längre kan motstå djurets förföriska stjärtviftningar. Den kemvässade kroken biter som vanligt omedelbart och kampen är igång. På knyckarna kan jag känna att det är en skaplig fisk, men det tar som vanligt inte många minuter innan den är mogen för håven. Fenorna kunde varit bättre, men glansen och formen är det inget fel på.

Nu har jag fått mina tre fiskar och jag känner att det börjar bli dags för hemfärd men gör ändå några halvhjärtade sista kast, innan jag drar upp ankarklumpen och startar rodden mot båtplatsen. I förbifarten vinkar jag till kamraten och uppmanar honom att sätta på Djuret...

Flugor för regnbågen

Djuret (svart)

- Krok: Streamerkrok 6 – 10, kemvässad, förtyngd med bly eller hellre tungsten.
Bindtråd: Svart
Stjärt: En rejäl bunt svart marabou, nästan lika lång som kroken.
Bakkropp: Svart dubbing t ex SLF, Ultra Bright eller liknande.
Rib: Ett herl från påfågelfjäder (kan uteslutas) och oval silvertinsel.
Framkropp: 3 – 4 påfågelherl lindade som thorax.
Ben/Hackel: Svart tupp bundet över framkroppen och klippt på över- och undersidan.

Djuret är mycket effektivt på regnbåge, men fungerar också på öring, röding och havsöring.

Klinkhamer

- Krok: Speciell klinkhamerkrok (Partridge) eller böjd förlängd puppkrok 10 - 14.
Bindtråd: Tunn beige
Bakkropp: Beige eller ljusbrun t ex FlyRite bunden långt ner i krokböjen. Man kan egentligen göra den i vilken färg som helst, men beige är vanligast.
Framkropp: 2 – 3 herl från påfågelfjäder lindade som thorax
Vinge: Vitt polygarn
Hackel: Brunt eller grizzly fallskärmsbundet kring vingroten.

Endast vingen ska behandlas med flytmedel, helst Dilly Wax. Hela bakkroppen ska ligga under vattenytan. Fungerar bra dygnet runt under hela säsongen även om den ska föreställa en kläckande nattsländepuppa.